

3. National Accounting Regulation (standard) 7 "Fixed assets" (2000), Ministry of finance in Ukraine, no. 92 with changes and additions, available at: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1027.243.0>

4. National Accounting Regulation (standard) 27 "Inconvertible assets which are retained for a sale, and stopped activity" (2007), Ministry of finance in Ukraine, no.1100 with changes and additions, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1221-07>

5. National Accounting Regulation (standard) 31 "Financial expenses" (2006), Ministry of finance in Ukraine, no. 415 with changes and additions, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0610-06>

6. Kulakovska, L.P. and Picha, Yu.V. (2006), *Orhanizatsiia i metodyka audytu* [Organization and methodology of audit], tutorial, Karavela, Kyiv, Ukraine, 560 p.

7. Sopko, V.V., Shylo, V.P., Verhohliadova, N.I. etc. (2006), *Orhanizatsiia ta metodyka provedennia audytu* [Organization and methodology of realization of audit], tutorial, Kyiv, Ukraine.

8. Usach, B.F., Dushko, Z.O. and Kolos, M.M. (2006), *Orhanizatsiia i metodyka audytu* [Organization and methodology of audit], textbook, Znannia, Kyiv, Ukraine, 295 p.

УДК 657:336.71(075.8)

Спяк Г.І.

к.е.н., доцент кафедри банківського менеджменту та обліку

Сас Б.Б.

*к.е.н., доцент кафедри банківського менеджменту та обліку
Тернопільський національний економічний університет*

РЕВІЗІЯ ЯК ФОРМА ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ В УСТАНОВАХ БАНКІВ УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ АТ "ОЩАДБАНК")

Spiak H.I.,

*Cand. Sci. (Econ.), associate professor of
department of bank management and accounting*

Sas B.B.,

*Cand. Sci. (Econ.), associate professor of
department of bank management and accounting
Ternopil National Economic University*

AUDIT AS A FORM OF INTERNAL CONTROL IN BANKS OF UKRAINE (ON THE EXAMPLE OF JSC "SAVINGS BANK")

Постановка проблеми. Внутрішній контроль є невід'ємною складовою банківських технологій та операційної діяльності банку. Традиційно система внутрішнього контролю є сукупністю процедур, що забезпечують дотримання внутрішніх і зовнішніх нормативних актів при здійсненні банківських операцій, а також достовірність і повноту інформації, що формується в банку для потреб зовнішніх і внутрішніх користувачів. Форми внутрішнього контролю в банках України визначаються, як правило, на нормативному рівні. Разом з тим банківські установи самостійно розробляють процедури, технології контролю, а іноді й визначають окремі його форми. У цьому зв'язку актуальним є аналіз діючої практики проведення ревізій в установах АТ "Ощадбанк", визначення особливостей та переваг даної форми внутрішнього контролю банку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемні аспекти організації внутрішнього контролю в банках знайшли своє відображення в працях низки вітчизняних

науковців та практиків, зокрема таких, як Г. Білокінь, М. Жадан, І. Краснова, Н. Погореленко, О. Сарахман, Л. Сердюк, О. Сидоренко, Т. Фаріон, А. Хоменко та ін. Переважна більшість публікацій вітчизняних авторів присвячена питанням організації внутрішнього контролю в банках, методичним та організаційним аспектам внутрішньобанківського аудиту як основної форми внутрішнього контролю у вітчизняних банківських інструментів, Однак в економічній літературі ще недостатньо вивчені питання ревізії як форми внутрішнього контролю в контексті його оптимізації.

Постановка завдання. Метою дослідження є розробка теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо вдосконалення систем внутрішнього контролю в банках. До основних завдань дослідження належать: виявлення місця та ролі ревізії в системі внутрішнього контролю установи банку; вивчення економічної сутності, основ організації та методичних аспектів проведення ревізій в установах АТ "Ощадбанк"; виявлення спільних рис та відмінностей в технології здійснення ревізійної роботи та реалізації інших форм внутрішнього контролю в банках; формування пропозицій щодо можливості оптимізації систем внутрішнього контролю в банках України з урахуванням досвіду проведення ревізій в установах Ощадного банку України. Об'єктом дослідження є система внутрішнього контролю банків України. Предмет дослідження є ревізія як форма внутрішнього контролю банку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Базові засади організації внутрішнього контролю в банках України визначені Положенням про організацію бухгалтерського обліку та звітності в банках України (постанова Правління НБУ від 30.12.1998 р. № 566) [7]. Згідно даного положення, внутрішній контроль в установах банків поєднує бухгалтерський та адміністративний контроль за активами та пасивами банку. Бухгалтерський контроль об'єднує процедури, котрі дають змогу забезпечити збереження активів банку та достовірність звітності, що складається службою бухгалтерського обліку [7, с. 15]. Адміністративний контроль є сукупністю процедур делегування повноважень між різними рівнями організаційної структури банку. Він передбачає розподіл повноважень між працівниками банку таким чином, щоб жоден працівник не зміг зосередити в своїх руках всі необхідні для здійснення повної операції повноваження (прийом, оплата, зберігання) [7, с. 17].

Види бухгалтерського контролю різняться за стадіями виконання банківських операцій та їх відображення в системі бухгалтерського обліку банку (рис. 1).

Рис. 1. Види бухгалтерського контролю в банках України

Джерело: розроблено авторами на основі [7]

Як зазначено в Положенні, порядок проведення попереднього, поточного та подальшого контролю визначається банком самостійно. Банк самостійно встановлює перелік операцій, які вимагають додаткового контролю, визначає обсяг та частоту перевірок окремих

ділянок роботи працівників бухгалтерської служби, порядок здійснення логічного та арифметичного контролю за достовірністю звітності [7, с. 15].

Подальший контроль починається після здійснення господарських операцій на основі даних, зафіксованих у первинних документах, бухгалтерських регістрах і звітності. Він має за мету з'ясувати найважливіші фактори та причини, що позитивно чи негативно вплинули на раніше виконані банківські операції. Подальший контроль здійснюється, як правило, працівниками бек-офісу або служби внутрішнього аудиту банку відповідно до їх функціональних обов'язків, визначених внутрішніми документами установи.

У процесі реалізації подальших перевірок виявляються порушення правил здійснення банківських операцій і ведення бухгалтерського обліку та з'ясовуються їх причини. За результатами перевірок вживаються заходи щодо усунення виявлених порушень та їх недопущення в майбутньому. Слід відмітити, що в Положенні не визначено форми проведення подальшого бухгалтерського контролю. Разом з тим в ньому зазначається, що створення ефективної системи внутрішнього банківського контролю досягається шляхом оптимізації взаємовідносин та обміну інформацією між внутрішнім контролем, зовнішніми та внутрішніми аудиторами банку.

Практика діяльності вітчизняних банків сьогодні засвідчує застосування таких форм подальшого бухгалтерського контролю як перевірка окремих операцій працівниками банків та здійснення перевірок працівниками служби внутрішнього аудиту банку.

На нашу думку заслуговує на увагу досвід організації внутрішнього контролю в установах Ощадного банку України, зокрема щодо проведення наступних перевірок роботи структурних підрозділів банку та окремих напрямів його діяльності.

В установах Ощадного банку України основною формою наступного контролю є ревізія. При цьому організаційні та методологічні аспекти проведення ревізій в установах Ощадного банку регламентуються внутрішніми нормативними документами банку. Такий підхід в цілому відповідає вимогам Національного банку щодо організації операційної діяльності та систем внутрішнього контролю банків України. Зокрема, в Положенні про організацію операційної діяльності в банках України, затвердженому постановою Правління НБУ № 254 від 18.06.2003 р., зазначається, що банки самостійно розробляють технології здійснення банківських операцій та визначають методи внутрішнього контролю за їх проведенням відповідно до законодавства України [9, с. 2].

Ревізії та перевірки діяльності установ Ощадного банку здійснюються контрольно-ревізійною службою банку відповідно до Положення про службу ревізій та контролю АТ "Ощадбанк" [8] та Регламенту проведення ревізій та контролю фінансово-господарської діяльності установ АТ "Ощадбанк" [13]. Контрольно-ревізійна служба у своїй діяльності незалежна від підрозділів, які вона перевіряє.

Поряд з контрольно-ревізійною службою в установах Ощадного банку функціонує Служба внутрішнього аудиту, що здійснює свою діяльність на підставі Положення про департамент внутрішнього аудиту АТ "Ощадбанк", затвердженого рішенням Наглядової ради від 14.12.2007 № 3 [6]. Функції служби внутрішнього аудиту є частиною постійного моніторингу системи внутрішнього контролю і внутрішніх процедур оцінки капіталу банку, вони забезпечують незалежну оцінку адекватності запровадженої політики та методики діяльності банку, а також їх виконання.

Таким чином виконавши вимоги НБУ щодо функціонування систем внутрішнього аудиту в банках України, Ощадний банк традиційно забезпечує здійснення ревізій як основної форми внутрішнього контролю в установі банку.

Згідно Порядку проведення ревізій та контролю за фінансово-господарською діяльністю в установах АТ "Ощадбанк" ревізія є методом документального контролю за фінансово-господарською діяльністю банку, дотриманням законодавства з фінансових питань, достовірністю обліку і звітності, спосіб документального викриття недостач, розтрат, привласнень та крадіжок коштів і матеріальних цінностей, попередження фінансових зловживань [12, с. 4].

Контрольно-ревізійні підрозділи забезпечують дотримання установами Ощадного банку вимог чинного законодавства та нормативно-правових актів Національного банку України, постанов Правління банку, виконання директив, включаючи реалізацію стратегії і політики банку, та своєчасне доведення до відома керівних органів установи інформації щодо

результатів здійснених перевірок. Перевірка установ Ощадного банку у розрізі напрямків його діяльності здійснюється з врахуванням вимог нормативно-правових актів НБУ та внутрішніх нормативних документів банку.

Основною метою діяльності контрольно-ревізійної служби установ Ощадного банку України є сприяння поліпшенню фінансово-господарської діяльності банку та його філій, підприємств і організацій, створених за його участю, збереженню майна та коштів банку, економному використанню матеріальних та фінансових ресурсів, цільовому та ефективному використанню коштів банку, запобіганню зловживанням, безгосподарності та марнотратству, мінімізація операційних ризиків [8, с. 6].

Ревізійний процес в установах Ощадного банку складається з кількох етапів:

- планування контрольно-ревізійної роботи;
- підготовка до проведення ревізії;
- організаційно-дослідний етап (проведення контрольно-ревізійних процедур та перевірка фінансово-господарської діяльності установи банку, обумовлених планом-завданням);
- оформлення матеріалів ревізії (перевірені та доведені факти порушень, недоліків включаються до ревізійного акта);
- реалізація матеріалів ревізії;
- контроль за виконанням рішень, прийнятих за матеріалами ревізії;
- облік проведення ревізій та звітність про ревізійну роботу.

Порядок та підстави проведення контрольно-ревізійною службою банку документальних ревізій і перевірок визначаються Регламентом проведення ревізій та контролю фінансово-господарської діяльності установ АТ "Ощадбанк" [13]. Регламент визначає основні технології проведення ревізій, аналіз яких, на нашу думку, є доцільним в контексті оцінки особливостей даної форми внутрішнього контролю в банках.

Проведення ревізій та перевірок в установах Ощадного банку України здійснюється на підставі планів ревізійних перевірок, що формуються в банку за станом на початок поточного року. Строки проведення ревізій та склад ревізійних груп визначаються з урахуванням переліку конкретних питань, які потребують вирішення під час проведення ревізії. В організаційному аспекті проведення ревізій в установах Ощадного банку ґрунтується на плані-завданні, в якому передбачено об'єкти та обсяги перевірок, перелік питань, що будуть перевірятися, склад ревізійної групи, терміни перевірок тощо.

Проведенню ревізії передус підготовка матеріалів, які стосуються діяльності та фінансового стану об'єкта перевірки, та розробка плану-завдання проведення документальної ревізії з переліком основних питань, на яких слід зосередити увагу, обумовленими термінами й обсягами перевірки.

При цьому об'єкти ревізійних перевірок визначаються в двох напрямках: структурні підрозділи банку як окремі об'єкти перевірок та банківські операції, що генерують операційні ризики установи. Такий підхід на, нашу думку, є виправданим, оскільки ревізійні перевірки в рамках зазначених об'єктів мають різну мету, завдання, предмет перевірки тощо.

Зокрема, до операцій, що генерують операційні ризики (можливість зазнати втрат внаслідок неадекватності або збоїв у внутрішніх процесах, інформаційно-технічних системах, дії людського фактора або зовнішніх подій), відносяться операції, пов'язані з повсякденною роботою банку, що контролюються контрольно-ревізійною службою. Зокрема,

- операції з господарської діяльності. Документальні ревізії мають за мету упевнитись, що активи та пасиви банку існують насправді і що установа банку правильно та точно веде їх облік. При здійсненні перевірки концентрується увага на обґрунтованості придбання та обліку основних засобів та нематеріальних активів, запасів матеріальних цінностей, зміни їх первісної вартості в результаті переоцінки, реконструкції, модернізації тощо;

- доходи та витрати банку. Перевіряється правильність віднесення витрат на відповідні балансові рахунки, наявність документів, які підтверджують проведення адміністративних та інших витрат, наявність угод, кошторисів на проведення ремонтів, актів виконаних робіт, актів приймання відремонтованих об'єктів. Встановлюються причини перевитрат за статтями бюджету. Перевіряється правильність стягнення комісійної винагороди відповідно до укладених угод;

• операції банку з готівковими коштами. Здійснюються перевірки організації касових операцій та інкасації в установах банку. Передбачено перевірку порядку організації роботи установ банку з готівковими коштами в національній валюті, перевезення грошово-валютних цінностей, інкасації грошових коштів клієнтів і визначення стану внутрішнього контролю за даними операціями;

• операції банку, пов'язані з розрахунковим обслуговуванням клієнтів. З метою зменшення ризику зловживань здійснюються перевірки первинних документів за прийнятими платежами за комунальні послуги та іншими платежами і звіряється залишок прийнятих платежів від населення з даними бухгалтерського обліку, перевірки регламенту проведення операцій щодо міжбанківських розрахунків, перерахування коштів за призначенням згідно з укладеними угодами;

• операції з ведення поточних, депозитних (вкладних) рахунків юридичних та фізичних осіб в національній та іноземних валютах. Під час перевірки розглядається та попереджується можливість присвоєння службовими особами частково або повністю коштів за вкладами;

• операції з кредитної діяльності банку: дотримання встановлених лімітів та повноважень, порядку надання, оформлення, контролю за використанням та поверненням кредитів. Перевіряється також правильність класифікації кредитної заборгованості за групами ризиків та розрахунку необхідного розміру резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банку;

• операції банку з іноземною валютою. З метою запобігання шахрайству сторонніх осіб перевіряється процес забезпечення поінформованості персоналу, належного розподілу обов'язків, чіткого дотримання вимог нормативних документів;

• операції з дебіторською та кредиторською заборгованістю. Перевіряється реальність оборотів і залишків дебіторської та кредиторської заборгованості, відображення операцій за балансовими рахунками дебіторської та кредиторської заборгованості за їх економічним змістом, контролюється своєчасність та повнота вжиття заходів щодо погашення дебіторської заборгованості. Перевіряється правильність класифікації дебіторської заборгованості за групами ризиків для визначення і формування необхідного розміру резерву для відшкодування можливих втрат від дебіторської заборгованості та достовірність звітності, яка подається за дебіторською заборгованістю.

При проведенні ревізії окремих структурних підрозділів Ощадного банку перевіряють наявність затвердженого і зареєстрованого відповідним територіальним управлінням НБУ Положення про таку установу та погодженого дозволу на здійснення банківських операцій; наявність довіреностей на керівних осіб; наявність належним чином оформлених документів, якими визначаються повноваження та відповідальність працівників структурного підрозділу установи банку, що перевіряється (положення про підрозділи, посадові інструкції, доведені під розпис до виконавців, накази, розпорядження); вжиття заходів за актами перевірок НБУ, податкових та інших органів (за період від попередньої ревізії); виконання пропозицій за матеріалами попередньої ревізії та вжиті заходи щодо усунення порушень та недоліків в роботі; доведення внутрішніх нормативно-правових актів Ощадбанку до підвідомчих установ та контроль за їх виконанням; ефективність організаційної та методологічної роботи структурного підрозділу, що перевіряється (проведення семінарів, складання оглядових та інформаційних листів, надання практичної допомоги на місцях тощо).

Вивчення об'єктів, що підлягають ревізії, базується на використанні різних джерел інформації, серед яких: нормативно-правова база, накази та постанови Правління НБУ, внутрішні нормативно-правові акти Ощадного банку, бухгалтерські та статистичні звіти, акти ревізій, первинні документи, доповідні записки, письмові заяви, пояснення посадових осіб, інші матеріали. Контроль за документами здійснюється за їх формою та змістом, шляхом зустрічної перевірки операцій, аналітичним та логічним прийомами.

Слід зауважити, що чинний Порядок проведення ревізій чітко регламентує методику проведення ревізій за окремими напрямками діяльності банку чи об'єктами перевірки, до яких належать касові операції; операції з кредитування юридичних і фізичних осіб; стан дебіторської і кредиторської заборгованості; стан основних засобів, нематеріальних активів

та запасів матеріальних цінностей; доходи та витрати установи; перевірка роботи операційного відділу; валютні операції; стан ревізійної роботи [12, с. 3].

Загалом, структурована схема порядку проведення ревізії за зазначеними напрямками діяльності установ банку має такий вигляд (рис. 2).

Слід відмітити, що чинна методика перевірки стану об'єкту в рамках кожного складового елемента за яким здійснюється перевірка передбачає визначення переліку питань, що перевіряються. Такий підхід, з одного боку, дає можливість чітко структурувати методику проведення ревізії, а з іншого – охопити усі аспекти перевірки в рамках визначеного об'єкту.

**Рис. 2. Порядок проведення ревізій в установах Ощадного банку України
(за окремими напрямками діяльності та об'єктами перевірки)**

Джерело: розроблено авторами на основі [12]

Ревізія здійснюється вибіркоким методом для збирання доказів про факти господарських і фінансових порушень, що дає можливість зробити оцінку про діяльність об'єкта перевірки загалом. У матеріалах ревізії висвітлюються істотні факти пов'язані з порушеннями, протиправними діями, помилками, розтратами, неефективністю та недостатністю контролю, які можуть негативно вплинути на діяльність банку чи його установи з посиланням на відповідні нормативно-правові акти.

Результати ревізії оформляються актом, який погоджується з керівництвом об'єкта перевірки. До акта ревізії за необхідності додаються: доповідна записка, проміжні акти, довідки, копії оригінальних документів, відомості, розрахунки, аналітичні таблиці, письмові пояснення посадових та матеріально-відповідальних осіб у випадку виявлення нестач, розкрадань, зловживань.

У матеріалах перевірки обов'язково висвітлюються виявлені порушення та вказується, чи допускалися вони в минулому, які заходи буде вжито для запобігання їх виникненню в майбутньому. За результатами ревізії приймаються відповідні управлінські рішення щодо усунення вказаних недоліків та їх недопущення в майбутньому.

Висновки та подальші дослідження. Загалом, здійснений аналіз організаційних та методичних аспектів проведення ревізій в установах АТ "Ощадбанк" дає підстави зробити наступні висновки.

1. Порядок проведення ревізій в установах Ощадного банку регламентується чинними нормативними актами установи і, в цілому, відповідає вимогам Національного банку щодо організації внутрішнього контролю в банках України. АТ "Ощадбанк", який є єдиною вітчизняною банківською установою, яка застосовує ревізію як основну форму наступного внутрішнього контролю за усіма напрямками діяльності банку.

2. Аналіз чинної нормативної бази та діючої практики проведення ревізійної роботи в установах АТ "Ощадбанк" показав, що ревізії мають низку відмінностей та особливостей відносно інших форм внутрішнього контролю в банках та методиці проведення. До таких особливостей належать: чітке попереднє планування ревізійних перевірок; виділення окремих етапів в рамках проведення ревізій за певними об'єктами перевірки; чітко визначена методика перевірок за окремими напрямками діяльності банку та об'єктами перевірки.

3. Методичне забезпечення проведення ревізій в установах Ощадного банку передбачає розробку на рівні установи банку покрокової інструкції, що містить перелік елементів, які перевіряються в складі об'єкту контролю, перелік питань за кожним елементом перевірки, технології здійснення перевірок за кожним з визначених питань тощо. Такий підхід дає змогу охопити усі аспекти перевірки та сформуванню цілісної картини щодо стану об'єкту, який перевіряється.

4. З огляду на те, що ревізійні перевірки охоплюють усі напрями діяльності банку та практично усі структурні підрозділи, можна стверджувати, що ревізія є суцільною та послідовною формою наступного внутрішнього контролю в установах АТ "Ощадбанк". З огляду на це, було б доцільно на рівні установи банку більш чітко розмежувати функції ревізії та внутрішнього аудиту як окремих форм внутрішнього контролю в аспекті мети, завдань, об'єктів перевірок тощо.

5. На нашу думку, вітчизняним банківським установам доцільно використати досвід Ощадного банку щодо організації наступного контролю, зокрема, ревізійних перевірок, в аспекті їх чіткого планування, структурування та методичного забезпечення. Жорстка регламентація усіх процедур проведення ревізій є важливою передумовою ефективності функціонування системи внутрішнього контролю в установах банку.

Література

1. Аудит у банках : навчальний посібник : [Національний банк України / за заг. ред. канд. екон. наук О. М. Сарахман]. – К. : УБС НБУ, 2007. – 334 с.
2. Білокінь Г. М. Внутрішній аудит кредитних операцій банку / Г. М. Білокінь // Фінансовий простір. – 2011. – № 2. – С. 110-113.
3. Внутрішній аудит у банку : навчальний посібник / [Погореленко Н. П., Сидоренко О. М., Сердюк Л.В. та ін.] – Львів: Новий світ-2000, 2012. – 270 с.
4. Жадан М.І. Внутрішній аудит комерційного банку / М. І. Жадан, А. О. Хоменко // Економічний простір. – 2011. – № 50. – С. 167-171.
5. Краснова І. Внутрішній контроль у банку: завдання та організація / І. Краснова // Вісник НБУ. – 2007. – № 9. – С. 40-42.
6. Положення про департамент внутрішнього аудиту АТ "Ощадбанк" : рішенням Наглядової ради АТ "Ощадбанк" : затверджене 14.12.2007 р. № 3 / АТ "Ощадбанк", 2007. – 34 с. (Нормативний документ АТ "Ощадбанк". Положення).
7. Положення про організацію бухгалтерського обліку та звітності в банках України : постанова Правління НБУ : затверджена 30.12.1998 р. № 566 / Національний банк України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до постанови : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
8. Положення про службу ревізій та контролю АТ "Ощадбанк" : постанова Правління АТ "Ощадбанк" : затверджена 20.01.2003 р. № 21 / АТ "Ощадбанк", 2003. – 44 с. (Нормативний документ АТ "Ощадбанк". Положення).
9. Положення про організацію операційної діяльності в банках України : постанова Правління НБУ : затверджена 16.06.2003 р. № 254 / Національний банк України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до постанови : <http://zakon1.rada.gov.ua>

10. Положення про організацію операційної діяльності в установах АТ "Ощадбанк" : постанова Правління АТ "Ощадбанк" : затверджена 07.12.2009 р. № 463 / АТ "Ощадбанк", 2009. – 58 с. (Нормативний документ АТ "Ощадбанк". Положення).

11. Положення про організацію бухгалтерського обліку та звітності в установах АТ "Ощадбанк" : постанова Правління АТ "Ощадбанк" : затверджена 31.12.2008 р. № 450 / АТ "Ощадбанк", 2008. – 68 с. (Нормативний документ АТ "Ощадбанк". Положення).

12. Порядок проведення ревізій та контролю за фінансово-господарською діяльністю в установах АТ "Ощадбанк" : постанова Правління АТ "Ощадбанк" : затверджена 15.09.2005 р. № 134 / АТ "Ощадбанк", 2005. – 99 с. (Нормативний документ АТ "Ощадбанк". Порядок).

13. Регламент проведення ревізій та контролю фінансово-господарської діяльності установ АТ "Ощадбанк" : постанова Правління АТ "Ощадбанк" : затверджена 18.05.2009 р. № 164 / АТ "Ощадбанк", 2009. – 10 с. (Нормативний документ АТ "Ощадбанк". Регламент).

14. Спьяк Г.І. Система внутрішнього контролю банків України: стан та тенденції розвитку / Г.І. Спьяк, Т.І. Фаріон // Збірник наукових праць кафедри економічного аналізу ТНЕУ. – 2010. – Випуск № 7. – С. 42-52.

Referenses

1. Sarahman, O.M. (2007), *Audyt u bankah* [Audit in Banks], tutorial, UBS NBU, Kyiv, Ukraine, 334 p.

2. Bilokin, G.M. (2011), "The internal audit of the credit bank transactions", *Finansovyj prostir*, no. 2, pp. 110-113.

3. Pohorelenko, N.P., Sydorenko, O.M., Serdyuk, L.V. etc. (2012), *Vnutrishniy audyt u banku* [The internal audit in the bank], tutorial, Novyi svit-2002, Lviv, Ukraine, 270 p.

4. Zhadan, M.I. and Homenko, A.O. (2011), The internal audit of the commercial bank, *Ekonomichnyi prostir*, no. 50, pp. 167-171.

5. Krasnova, I. (2007), "Internal control in the bank: tasks and organization", *Visnyk NBU*, no. 9, pp. 40-42.

6. Provisions on the Internal Audit the Department of JSC "Savings Bank" (2007), approved in 14.12.2007, No 3, 34 p. (Normative document of JSC "Savings Bank". Provisions).

7. Regulations on the organization of accounting and reporting in banks of Ukraine: Regulation of the Board of NBU, approved in 30.12.1998, No 566, The National Bank of Ukraine, available at: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

8. Provisions on service audit and control of JSC "Savings Bank": regulation of the Board of JSC "Savings Bank" (2003), approved in 20.01.2003, No 21, 44 p. (Normative document of JSC "Savings Bank". Provisions).

9. Regulations on the organization of operational activity in banks of Ukraine: Regulation of the Board of NBU, approved in 16.06.2003, No 254, The National Bank of Ukraine, available at: <http://zakon1.rada.gov.ua>

10. Regulations on the organization of operational activity in the establishments of JSC "Savings Bank": regulation of the Board of JSC "Savings Bank" (2009), approved in 07.12.2009, No 463, 58 p. (Normative document of JSC "Savings Bank". Provisions).

11. Regulations on the organization of accounting and reporting in the establishments of JSC "Savings Bank: regulation of the Board of JSC "Savings Bank", (2008), approved in 31.12.2008, No 450, 68 p. (Normative document of JSC "Savings Bank". Provisions).

12. Regulations on the organization of accounting and reporting over financial and economic activity in the establishments of JSC "Savings Bank": regulation of the Board of JSC "Savings Bank" (2009), approved in 15.09.2005, no. 134, 99 p. (Normative document of JSC "Savings Bank". Rules).

13. Regulation of conducting revisions and control of financial and financial and economic activity in the establishments of JSC "Savings Bank": regulation of the Board of JSC "Savings Bank", (2009), approved in 18.05.2009, No 164, 10 p. (Normative document of JSC "Savings Bank". Regulation).

14. Spjack, G.I. and Farion, T.I. (2010), "The system of internal control of banks in Ukraine: status and tendencies of development", *Zbirnyk naukovykh prats kaphedry ekonomichnogo analizu TNEU*, Iss. 7, pp. 42-52.